

EUROPSKI NADZORNIK ZA ZAŠTITU PODATAKA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2014.

SAŽETAK

GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2014.

SAŽETAK

**Europe Direct je usluga koja vam omogućuje pronaći odgovore
na pitanja o Europskoj uniji**

**Besplatni telefonski broj (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Informacije su besplatne, kao i većina poziva (premda neke mreže, javne govornice ili hoteli mogu naplaćivati pozive).

Više informacija o Europskoj uniji dostupno je na internetu (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2015.

PDF ISBN 978-92-9242-086-4 ISSN 2443-552X doi:10.2804/992378 QT-AB-15-001-HR-N

© Europska unija, 2015.

Umnožavanje je dopušteno uz uvjet da se navede izvor.

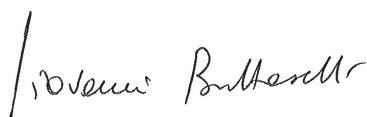
UVOD

Posljednjih se godina pitanje zaštite podataka, dosad od rubnog interesa, prometnulo u pitanje od središnjeg značaja u donošenju političkih odluka i poslovnom planiranju.

Godina 2014. možda će za EU u budućnosti biti zapamćena kao prekretnica, trenutak kada su prava na privatnost i zaštitu osobnih podataka, kako su utvrđena u Povelji o temeljnim pravima, odlučno prenesena iz pravne teorije u stvarnost. Sud Europske unije u svojim je znamenitim presudama o *Direktivi o zadržavanju podataka* i *španjolskoj podružnici tvrtke Google* jasno iskazao da su tvorci zakona i kontrolori odgovorni osigurati obradu osobnih podataka na pravičan način i razmjerno zakonskoj svrsi u koju su zatraženi. Rasprave o reformi pravilnika EU-a, koje sada traju već četiri godine, sve su bliže donošenju zaključaka, dok Europski parlament daje glasnu potporu revidiranom tekstu Opće uredbe o zaštiti podataka, a Vijeće razmatra ključna pitanja provedbe i dosljednosti. U međuvremenu se produbila zabrinutost u pogledu masovnog nadzora, pri čemu se sve više uočava potreba za revidiranjem i razjašnjavanjem parametara u vezi s protokom podataka između Europske unije i njezinih globalnih partnera.

Godina 2014. bila je tranzicijska godina za EU općenito i za našu instituciju. U ovom Godišnjem izvješću ocjenjuju se aktivnosti Europskog nadzornika za zaštitu podataka i naša usredotočenost na povećanje kapaciteta tijela EU-a u pogledu odgovorne obrade podataka i proaktivnije integracije pravila i načela o zaštiti podataka u donošenje politika. Uz prethodne provjere postupaka obrade i inspekcije te brojna mišljenja i primjedbe o političkim inicijativama, uključujući primjedbe u vezi s reformama u području zaštite podataka koje su u tijeku, objavili smo nekoliko ključnih dokumenata sa smjernicama o, primjerice, pravima subjekata podataka, prijenosu podataka i zaštiti podataka u uređivanju sektora financijskih usluga.

Uvođenje pitanja zaštite podataka u glavne tokove donošenja politika u EU-u priznanje je za nenametljiv autoritet i neumorne napore Petera Hustinx, čiji je desetogodišnji mandat Europskog nadzornika za zaštitu podataka završio 2014., kao i za sposobnosti i posvećenost svih koji rade u ovoj instituciji. Nadograđujući Peterovu ostavštinu, naši prioriteti za sljedećih pet godina, kako su utvrđeni u našoj strategiji objavljenoj u ožujku 2015., jesu još bliskija suradnja s nacionalnim tijelima za zaštitu podataka te Parlamentom i državama članicama kako bi EU bio jednoglasan, vjerodostojan i dosljedan u poštovanju prava i interesa pojedinaca u našem društvu, koje se sve više globalizira i digitalizira.

Giovanni Buttarelli
Europski nadzornik za zaštitu podataka

Wojciech Wiewiórowski
Pomoćnik nadzornika

NAJVAŽNIJI DOGAĐAJI U 2014.

Godina 2014. bila je tranzicijska godina za Europskog nadzornika za zaštitu podataka (EDPS), koju je obilježilo kašnjenje izbora i imenovanja novog nadzornika i pomoćnika EDPS-a. Imenovanja koja su se očekivale početkom godine provedena su tek krajem godine. Iako je takva situacija neizvjesnosti utjecala na planiranje EDPS-ovih aktivnosti u cjelini, i dalje smo obavljali naše dužnosti u skladu s našim obvezama sukladno Uredbi (EZ) 45/2001.

Nadzor i provedba

Kao i prethodnih godina, važan dio našeg rada sastojao se od osnovnih aktivnosti nadzora i provedbe u području obrade osobnih podataka u više od 60 europskih institucija i agencija. Prethodne provjere, savjetovanja, pritužbe, inspekcije i posjeti činili su središnji dio našeg rada u tom području. Unatoč relativno velikom broju slučajeva, uspjeli smo unaprijediti učinkovitost protoka rada.

Osim toga, u bliskoj suradnji sa službenicima za zaštitu podataka imenovanima u svakoj instituciji i tijelu EU-a nastavili smo tijekom godine ulagati napore u podizanje svijesti i donošenje smjernica kako bismo pomogli u promicanju kulture zaštite podataka u institucijama EU-a. Osobito vrijedi spomenuti:

- **Smjernice** o pravima pojedinaca (prava subjekata podataka) donesene u veljači,
- **Dokument o stajalištu** o prijenosu podataka donesen u srpnju i
- **Smjernice** o sukobu interesa donesene u prosincu;
- nekoliko sastanaka s kontrolorima u vezi s određenim pitanjima s kojima se suočava uprava EU-a u pogledu zaštite podataka;
- tri konferencije pri Europskoj upravnoj školi (EUSA) i jednu radionicu za koordinatore za zaštitu podataka;
- dva sastanka službenika za zaštitu podataka održana u lipnju i studenome.

Proaktivnije političko savjetovanje

U 2014. preispitali smo kako ispunjavamo svoju zakonsku obvezu savjetovanja institucija. U svojem **dokumentu o politici** iz lipnja pod nazivom „Europski nadzornik za zaštitu podataka kao savjetnik institucijama EU-a o politikama i zakonodavstvu: nakon deset godina iskustva” ponovno ističemo svoja načela nepristranosti, integriteta, transparentnosti i pragmatičnosti te svoju široku, uključivu i proaktivnu suradnju s dionicima. Cilj nam je da u svim institucijama i tijelima EU-a razvijemo kulturu odgovornosti, i to izobrazbom, te općim i konkretnim smjernicama za svaki sektor, posebno kako bi se institucijama omogućilo da donose informirane odluke o utjecajima novih prijedloga na pitanja zaštite podataka. Već nastojimo uspostaviti suradnju s manje poznatim sugovornicima, uključujući s Komisijinom Glavnom upravom za unutarnje tržište i usluge (DG MARKT), te s predsjedništvom Vijeća koje postaje sve svjesnije važnosti zaštite podataka. Osim toga, uspostavili smo redovitu suradnju i razmjenu informacija s Agencijom Europske unije za temeljna prava (FRA) i međunarodnim tijelima, uključujući s Vijećem Europe.

Objavom preliminarnog Mišljenja o **privatnosti i konkurentnosti u vremenima velike količine podataka** u ožujku 2014. započeli smo provedbu analize međuodnosa zakona o zaštiti podataka, konkurentnosti i potrošačima. Rasprava o toj temi počela je na radionici održanoj u lipnju 2014., na kojoj su sudjelovali stručnjaci iz svih triju dotičnih područja iz EU-a i SAD-a.

Na osnovi konstruktivnog i ciljanog dijaloga s institucijama posebno smo se usmjerili na razvoj „političkog alata”, uključujući tematske ili sektorske smjernice, za usmjeravanje tvoraca politika i zakona u pogledu važnosti temeljnih prava za privatnost i zaštitu podataka u određenim sektorima.

U studenome 2014. predstavili smo prvi od tih alata usmjerenih na uređivanje sektora financijskih usluga, područja u kojemu se posljednjih godina provode znatne zakonodavne reforme. Te naše sektorske smjernice izrađene su na osnovi uvida dobivenih na seminaru čiji je domaćin bila Glavna uprava za unutarnje tržište i usluge (GU MARKT) u veljači 2014.

Ususret novom pravnom okviru za zaštitu podataka: je li cilj na vidiku?

Reformiranje okvira za zaštitu podataka predstavlja jedan od najvećih i najsloženijih izazova za zakonodavce u EU-u posljednjih godina. Na nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj razini postoji veliko zanimanje za daljnji razvoj dvaju nacrtu prijedloga, za Opću uredbu o zaštiti podataka i Direktivu o osobnim podacima koji se obrađuju u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenopravnih sankcija. Europski nadzornik za zaštitu podataka nastavio je blisko surađivati s Parlamentom, Vijećem i Komisijom tijekom važnih pregovora koji su se vodili u 2014.

Suradnja

U 2014., kao i u 2013., osigurali smo tajništvo za novu skupinu za koordinaciju nadzora Schengenskog informacijskog sustava II (SIS II) te smo predsjedali skupinama za koordinaciju nadzora za EURODAC, Vizni informacijski sustav (VIS) i Carinski informacijski sustav (CIS).

Nastavili smo također aktivno sudjelovati u radu radne skupine iz članka 29. za zaštitu podataka (radne skupine iz članka 29.) u svojstvu izvjestitelja za praćenje Mišljenja o legitimnim interesima (savjetovanja dionika i analiza njihova doprinosa) te suizvjestitelja za Mišljenje i Radni dokument o nadzoru elektroničke komunikacije u području obavještajnih podataka i potreba u vezi s nacionalnom sigurnošću te za dokument o Međunarodnom dogovoru o provedbi i koordinaciji.

Tehnološki razvoj i zaštita podataka

Među temama koje su prevladavale u 2014. izdvajamo utjecaj šire rasprostranjenosti mobilnih uređaja s velikom povezanošću te velik broj sigurnosnih incidenata, a o tim i drugim tehnološkim razvojnim kretanjima izvješćivali smo u EDPS-ovim [biltenima](#).

Tehnološkim elementima bavili smo se također u našim Mišljenjima o politikama te primjedbama i odlukama u području nadzora, kao i u smjernicama,

primjerice u smjernicama o e-komunikacijama, koje su u 2014. poslane dionicima na savjetovanje.

U 2014. uspostavili smo EDPS-ov IT laboratorij s opremom i alatima koji se mogu upotrebljavati za pristup postavkama privatnosti određenih proizvoda ili sustava koji se upotrebljavaju u području našeg nadzornog rada.

IT laboratorij sada je spreman za uporabu i bit će dopunjen mobilnim IT alatom radi osiguravanja provedbe demonstracija na licu mjesta, obavljanja pokusa i/ili tehničkih ispitivanja na licu mjesta u kontekstu inspekcija i revizija.

Na pitanje zaštite podataka i privatnosti usredotočili smo se i iz inženjerske perspektive. U 2014. pokrenuli smo Mrežu za inženjerska rješenja u pogledu privatnosti na internetu (Internet Privacy Engineering Network (IPEN)) u suradnji s nacionalnim tijelima za zaštitu podataka te razvojnim programerima i istraživačima iz industrijskog sektora, akademskih krugova i civilnog društva. Cilj te inicijative razvoj je inženjerskih praksi koje uključuju pitanja privatnosti te poticati inženjere da u internetske standarde, usluge i aplikacije ugrađuju mehanizme zaštite privatnosti.

Prva IPEN-ova [radionica](#) održana je 26. rujna 2014. u Berlinu, a organizirana je zajedno s nekoliko nacionalnih tijela za zaštitu podataka i drugih organizacija. Radionica je osmišljena kao praktičan pristup utvrđivanju nedostataka u pogledu zaštite privatnosti u postojećim tehnologijama i razvoju korisnih rješenja. U 2015. mreža će se proširiti te će nastaviti djelovati u skladu s aktivnostima započetima 2014.

Sudski slučajevi

Što se tiče sudskih aktivnosti, Sud nam je dao dopuštenje za intervenciju, pa smo u vezi sa žalbenim predmetom C-615/13 P (žalba organizacija ClientEarth i PAN Europe), koji je povezan s pitanjem transparentnosti/pristupa dokumentima, podnijeli pismenu izjavu.

Informacije i komunikacija

Aktivnosti informiranja i komunikacije imaju važnu ulogu u podizanju svijesti o EDPS-u, ovlastima, politikama i odlukama.

U 2014. promovirali smo rad EDPS-a na brojnim događajima, kao što su Dan zaštite osobnih podataka u siječnju, Dan otvorenih vrata EU-a u svibnju i četiri neformalne konferencije pri Europskoj upravnoj školi (EUSA).

U okviru svojih nadležnosti odgovorili smo na 132 pismena zahtjeva građana za pristup informacijama te na 38 pismenih zahtjeva za pristup informacijama i 42 zahtjeva za intervju iz medija.

Do kraja 2014. imali smo 2 373 pretplatnika na naš bilten i 2 000 sljedbenika na Twitteru. Zabilježili smo 194 637 posjeta na EDPS-ovoj internetskoj stranici, a u svojim prostorijama primili smo sedam studijskih posjeta. Ova postignuća potvrđuju dojam da u sve većoj mjeri postajemo referentna točka u pogledu zaštite podataka na razini EU-a.

Odjel za ljudske potencijale, proračun i administraciju

Dodijeljeni proračun za EDPS u 2014. iznosio je 8 018 796 EUR, što je povećanje od 4,66 % u odnosu na proračun za 2013.

U 2014. u cijelosti smo ostali vjerni politici EU-a o štednji i konsolidaciji proračuna te smo se strogo pridržavali smjernica koje je predlagala Komisija. Ipak, prijedlog našeg proračuna morao je uključivati potrebna sredstva za ispunjavanje zakonskih obveza u vezi sa završetkom mandata članova EDPS-a.

Politiku štednje koju je preporučila Komisija proveli smo tako što smo veliku većinu svojih zajmova smanjili na 0 % ili zamrznuli već treću godinu zaredom te smanjili proračunska sredstva za proračunske stavke kao što su usluge prijevoda (-17 %), publikacije (-25 %) i aktivnosti institucija (-17 %).

Kašnjenje postupka izbora novog tima nadzornika imalo je za posljedicu izmjenu proračuna na način da su u lipnju 2014. u opći proračun EU-a vraćeni neiskorišteni zajmovi povezani s privremenim produljenjem mandata.

U 2014. stopa izvršenja našeg proračuna premašila je ciljanu stopu od 85 %.

Godina 2014. bila je osobito uspješna godina u području ljudskih potencijala. S jedne strane, zbog stupanja na snagu novog Pravilnika o osoblju u siječnju 2014. bilo je potrebno ažurirati mnoge

provedbene mjere. Cjelovit paket provedbenih pravila donesen je pred kraj godine.

S druge strane, donesen je i velik broj važnih dokumenata o politikama, odnosno dokument o novoj politici u području učenja i razvoja te provedbi te politike, dokumenti o dvama pokusnim projektima i dokument o DNA-u, stresu i internoj komunikaciji. Naposljetku, donesen je i novi Kodeks ponašanja za EDPS-ovo osoblje te je predstavljen osoblju.

Ključni EDPS-ovi brojevi podaci u 2014.

- usvojeno 144 mišljenje o prethodnim provjerama, 26 mišljenje o provjerama koje nisu prethodne
- zaprimljeno 110 pritužbi, 39 prihvatljivih
- održano 48 savjetovanja o administrativnim mjerama
- provedene četiri inspekcije na licu mjesta i četiri posjeta
- objavljena dva skupa smjernica, jedan dokument o stajalištu
- izdano 14 zakonodavnih mišljenja i jedno preliminarno mišljenje
- izdano 13 skupina formalnih komentara
- izdane 33 skupine neformalnih komentara

Strategija 2013. – 2014.

U svojoj Strategiji 2013. – 2014. odredili smo velik broj strateških ciljeva koji mogu pomoći u povećanju utjecaja naših temeljnih aktivnosti u području zaštite podataka na europskoj razini. Kako bismo procijenili svoj napredak prema tim ciljevima, utvrdili smo koje aktivnosti imaju ključnu ulogu u postizanju naših ciljeva. Povezani ključni pokazatelji uspješnosti (KPI-jevi) navedeni u tablici pomažu nam u praćenju i prilagodbi, ako je potrebno, učinaka našeg rada i učinkovitosti uporabe resursa.

U ovom poglavlju izvješćujemo o uspješnosti svojih aktivnosti u 2014. u skladu sa strateškim ciljevima i akcijskim planom utvrđenima u Strategiji 2013. – 2014. Aktivnosti izvedene u svrhu provedbe akcijskog plana sažete su u prethodno navedenom Općem pregledu za 2014.

U cjelini, rezultati pokazuju pozitivan trend u pogledu uspješnosti naših aktivnosti. Strategija se uspješno provodi i u ovoj fazi nisu potrebne korektivne mjere.

Osim toga, donošenje Strategije 2015. – 2019. u ožujku 2015. zahtijevat će procjenu ključnih pokazatelja uspješnosti kako bi se u obzir uzeli ciljevi i prioritete nove strategije. Kao rezultat toga, moguće je određivanje novih ključnih pokazatelja uspješnosti kako bi se zajamčila njihova usklađenost i relevantnost, a koji bi podlijegali temeljnom internom savjetovanju prije objavljivanja.

Tablica ključnih pokazatelja uspješnosti sadržava kratak opis ključnih pokazatelja uspješnosti i metoda izračuna.

Pokazatelji se u većini slučajeva mjere u odnosu na početno utvrđene ciljeve. Rezultati za 2013. mjerilo su za 2014. za tri pokazatelja.

Ključni pokazatelji uspješnosti pokazuju provedbu sljedećih strateških ciljeva:

1. Promicanje *kulture zaštite podataka* u okviru institucija i tijela EU-a kako bi te institucije i tijela postali svjesni svojih obveza i odgovorni za usklađenost sa zahtjevima u pogledu zaštite podataka.
KPI-jevi brojevi 1, 2 i 3. Svi su ciljevi postignuti.
2. Jamčenje da je zakonodavac EU-a (Komisija, Parlament i Vijeće) svjestan zahtjeva u pogledu zaštite podataka te da je zaštita podataka uključena u nove zakone.
KPI-jevi brojevi 4 i 5. Cilj za KPI broj 5 postignut je. Rezultati za KPI broj 4 u skladu su s rezultatima za 2013. u pogledu službenih i neslužbenih primjedbi, dok se broj mišljenja smanjio u 2014. S jedne strane, to je posljedica veće selektivnosti i, s druge strane, činjenice da je Komisija ukinula ili odgodila nekoliko svojih inicijativa koje smo prepoznali (primjerice, TAXUD-ove pregovore s WTO-om i Rusijom).
3. Unaprijediti dobru suradnju s nadležnim tijelima za zaštitu podataka, osobito s radnom skupinom iz članka 29., kako bi se zajamčila veća sustavnost u zaštiti podataka u EU-u.
Rezultati za 2013. određuju cilj za KPI broj 6. Rezultati za 2014. pokazali su se vrlo uspješnima jer su u znatnoj mjeri nadmašili utvrđeni cilj.
KPI broj 7 odnosi se na strateške ciljeve 1, 2 i 3. Utvrđeni je cilj u znatnoj mjeri nadmašen.
4. Razviti učinkovitu komunikacijsku strategiju.
Rezultati za 2013. određuju cilj za KPI broj 8. U tom se pogledu broj posjeta EDPS-ovoj internetskoj stranici smanjio u 2014. Glavni razlog tomu bilo je odgađanje imenovanja novih nadzornika. Tijekom jednogodišnjeg produljenja mandata doneseno je manje odluka ili novih projekata. To je utjecalo na zanimanje za posjećivanje naše internetske stranice.
5. Poboljšati uporabu EDPS-ovih ljudskih, financijskih, tehničkih i organizacijskih resursa (s pomoću odgovarajućih postupaka, autoriteta i znanja).
KPI-jevi brojevi 9 i 10. Oba su cilja postignuta.

KPI-jevi	Opis	Rezultati 2013.	Rezultati 2014.	Cilj
KPI 1	Broj provedenih inspekcija/posjeta. Mjerilo: u usporedbi s ciljem	3 posjeta 8 inspekcija	4 posjeta 4 inspekcije	8 minimalno
KPI 2	Broj inicijativa za podizanje svijesti i obuku unutar institucija i tijela EU-a koje smo organizirali ili kojima smo bili suorganizatori (radionice, sastanci, konferencije, obuke i seminari). Mjerilo: u usporedbi s ciljem	4 obuke 4 radionice (3 u suradnji s ITP-om)	8 (3 EUSA, 1 DPC, 2 DPO, 1 EIPA, 1 GU COMM)	8 (radionice + obuke)
KPI 3	Razina zadovoljstva DPO-ova/DPC-ova obukom i uputama. Mjerilo: Pri svakoj organizaciji obuke ili izdavanju uputa provesti anketu o zadovoljstvu DPO-ova/DPC-ova.	Osnovna obuka DPO-ova: 70 % pozitivnih povratnih informacija Obuka osoblja EDA-e: 92 % pozitivnih povratnih informacija	100 %	60 % pozitivnih povratnih informacija
KPI 4	Broj formalnih i neformalnih mišljenja koje je EDPS dostavio zakonodavcu. Mjerilo: u usporedbi s prethodnom godinom	Mišljenja: 20 Formalnih komentara: 13 Neformalnih komentara: 33	Mišljenja: 15 Formalnih komentara: 13 Neformalnih komentara: 33	2013. kao referentno mjerilo.
KPI 5	Stopa provedbe slučajeva iz našeg inventara smjernica koje smo naveli kao aktivnosti. Mjerilo: postotak „crvenih” inicijativa (gdje je rok za komentare istekao) provedenih prema planu iz Inventara 2013.	90 % (18/20)	89 %	90 %
KPI 6	Broj slučajeva koje je rješavala radna skupina iz članka 29. za koje je EDPS dao znatan pismeni doprinos. Mjerilo: u usporedbi s prethodnom godinom	13	27	2013. kao referentno mjerilo.
KPI 7	Broj slučajeva u kojima su pružene upute o tehnološkom razvitku Mjerilo: u usporedbi s ciljem	21	58	20
KPI 8	Broj posjeta EDPS-ovoj internetskoj stranici. Mjerilo: u usporedbi s prethodnom godinom	293 029 (+63 % u usporedbi s 2012.)	194 637	2013. kao referentno mjerilo.
KPI 9	Stopa izvršenja proračuna. Mjerilo: iznos plaćanja obrađenih tijekom godine podijeljena s godišnjim proračunom.	84,7 %	85,8 %	85 %
KPI 10	Stopa provedbe obuke za osoblje EDPS-a. Mjerilo: stvarni broj dana obuke podijeljen s procijenjenim brojem dana obuke	85 %	87,4 %	80 %

NADZOR I PROVEDBA

Jedna od glavnih EDPS-ovih uloga neovisno je nadziranje postupaka obrade podataka koje provode europske institucije ili tijela. Pravni je okvir za to Uredba o zaštiti podataka (EZ) br. 45/2001, kojom su utvrđene brojne obveze za one koji obrađuju podatke zajedno s brojnim pravima za one čiji se osobni podaci obrađuju.

Nadzorne zadaće obuhvaćaju raspon aktivnosti: od pružanja savjeta i potpore službenicima za zaštitu podataka prethodnim provjerama riskantnih obrada podataka do provedbe istraga, što uključuje inspekcije na licu mjesta i rješavanje pritužbi. Dodatni savjeti upravi EU-a mogu se pružiti savjetovanjem o administrativnim mjerama ili u publikacijama s tematskim smjernicama.

Naš strateški cilj

Promicati „kulturu zaštite podataka“ u okviru institucija i tijela EU-a kako bi te institucije i tijela postali svjesni svojih obveza i odgovorni za usklađenost sa zahtjevima u pogledu zaštite podataka

Službenici za zaštitu podataka

U 2014. zaprimili smo obavijesti o imenovanju 9 novih službenika za zaštitu podataka u institucijama EU-a.

Sudjelovali smo na sastancima službenika za zaštitu podataka održanima u Bruxellesu u lipnju (domaćini su bili Europski parlament i Europska komisija) i Solunu u studenome (domaćin je bio Europski centar za razvoj strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (CEDEFOP)).

Na sastanku održanom u lipnju predstavili smo najnovije informacije o reformi zakonodavstva o zaštiti podataka na razini EU-a i odgovarajuće sudske prakse u tom području. Taj je sastanak također bio prikladna prilika da predstavimo svoje smjernice o pravima subjekata podataka, što je rezultiralo temeljitom raspravom o mogućnostima rješavanja takvih zahtjeva u praksi.

Sastanak u organizaciji CEDEFOP-a bio je prilika za raspravu o dojmovima o novom EDPS-ovu

mandatu i ulozi službenika za zaštitu podataka na međunarodnoj sceni. Predstavili smo također dokument o svojem stajalištu o prijenosu podataka koji je donesen u srpnju 2014. te svoje smjernice o sukobu interesa, a oba su dokumenta izazvala zanimljive rasprave. Također, vrlo je dobro prihvaćeno naše iznošenje najnovijih informacija o sigurnosnim i tehnološkim pitanjima, s posebnim naglaskom na EDPS-ovu iskustvu uporabe oblaka i rješavanja pitanja kršenja sigurnosnih zahtjeva. Predstavili smo također neka važna pitanja kojima se bavimo u okviru našega nadzornog i provedbenog rada, kao što su postupak savjetovanja u CCA-u (Collège des Chefs d'administration), uključivanje službenika za zaštitu podataka u postupke rješavanja pritužbi te važnost dokumentiranja odgode prava u skladu s člankom 20. Uredbe.

U lipnju 2014., nakon sastanka službenika za zaštitu podataka, organizirali smo obuku za njih. Osim toga, održani su pojedinačni sastanci EDPS-ova osoblja i nekih službenika za zaštitu podataka na kojima se raspravljalo o njihovim konkretnim potrebama u pogledu usmjeravanja u radu. Razvoj savjetodavnih posjeta također je poslužio rješavanju pitanja konkretnih potreba službenika za zaštitu podataka.

Kao odgovor na sve veći broj telefonskih upita koje primamo uspostavili smo liniju za pružanje pomoći službenicima za zaštitu podataka, koja je na raspolaganju u utvrđeno vrijeme u tjednu, a na koju se javlja član EDPS-ova osoblja. Linija za pružanje pomoći omogućuje nam da na brz i neformalan način pružamo konkretne smjernice na jednostavne upite službenika za zaštitu podataka te osnažuje dobru suradnju i komunikaciju između nas i zajednice službenika za zaštitu podataka u okviru institucija EU-a. U 2014. na toj smo liniji imali prosječno četiri poziva mjesečno.

Prethodna provjera

Velik broj (80 % u 2014.) riskantnih postupaka obrade o kojima bivamo obaviješteni odnosi se na administrativne postupke koji se uobičajeno provode u svim institucijama i tijelima EU-a, kao što su zapošljavanje osoblja, godišnja procjena ili provedba administrativnih istraga.

Kako smo u 2013. i 2014. zaprimili znatan broj obavijesti, i još veći broj preporuka koje su potom stizale, razvili smo kriterij kako bismo bili selektivniji u pogledu preporuka koje donosimo. Takva selektivnost omogućuje nam da svoje napore usredotočimo na rješavanje riskantnih postupaka obrade. Naše druge preporuke slijedi službenik za zaštitu podataka dotične institucije ili tijela, u skladu s načelom odgovornosti.

Aktivnost prethodne provjere osigurava sustavan način učenja o aktivnostima institucija i tijela EU-a te omogućuje EDPS-u razumijevanje obrazaca ili nedostataka u provedbi načela o zaštiti podataka. Aktivnost prethodne provjere za nas je matrica znanja. Velik broj mišljenja koja se izdaju pomaže u stvaranju nadzornih alata kao što su inspekcije, ankete, istrage te savjetodavni posjeti i posjeti radi provjere usklađenosti.

U 2014. zaprimili smo 80 obavijesti o prethodnoj provjeri, od kojih je jedna naknadno povučena. I dalje postizemo napredak u rješavanju zaostataka u pogledu *ex-post* obavijesti zaprimljenih u 2013.

U 2014. izdali smo 144 mišljenja o prethodnim provjerama (što je povećanje od otprilike 58 % u odnosu na 2013.) i 26 mišljenja (što je povećanje od 24 % u odnosu na 2013.) o slučajevima bez prethodne prijave¹. Ukupno smo ispitali 185 obavijesti, od kojih su neke rezultirale zajedničkim mišljenjima. Analizirana su razna pitanja, a o nekima je izvješteno u cjelovitoj verziji ovog izvješća.

Pritužbe

Jedna od glavnih EDPS-ovih dužnosti, kako je utvrđeno Uredbom (EZ) br. 45/2001, jest „saslušati i ispitati pritužbe“ te „provesti ispitivanja, bilo na vlastitu inicijativu ili na temelju pritužbe“ (članak 46.).

U 2014. EDPS je zaprimio 110 pritužbi, što je povećanje od otprilike 41 % u odnosu na 2013. Od zaprimljenih pritužbi, 72 nisu bile prihvatljive, a većina ih se odnosila na obrade podataka na nacionalnoj razini, a ne na obrade institucija ili tijela EU-a.

Ostalih 39 pritužbi zahtijevalo je temeljitu istragu, a broj takvih slučajeva povećao se za otprilike 30 %

u odnosu na 2013. Osim toga, 18 prihvatljivih pritužbi podnesenih prethodnih godina (tri u 2011., tri u 2012. i 12 u 2013.) još je bilo u fazi istrage, pregleda ili praćenja 31. prosinca 2014.

Praćenje usklađenosti

EDPS je odgovoran za praćenje i jamčenje primjene Uredbe (EZ) br. 45/2001. Praćenje se provodi na nekoliko načina: ili redovitim općim anketama koje se provode svake dvije godine ili ciljanim aktivnostima praćenja kao što su posjeti ili inspekcije.

Nedavno smo razvili novu vrstu posjeta na licu mjesta pod nazivom **savjetodavni posjeti**, a za potrebe takvih posjeta dva se člana EDPS-ova osoblja imenuju savjetnicima za posjete na licu mjesta. Ova vrsta posjeta praktičan je alat za rješavanje konkretnih problema, podizanje svijesti, poboljšanje suradnje i povećanja odgovornosti ciljanog tijela. U jednom smo slučaju nakon savjetodavnog posjeta dogovorili kratki **privremeni premještaj** jednog člana EDPS-ova osoblja.

U razdoblju između siječnja i prosinca 2014. posjetili smo četiri agencije EU-a: Europski investicijski fond, Satelitski centar Europske unije, Nadzorno tijelo za GNSS i Europski institut za sigurnosne studije.

U 2014. nastavili smo s praćenjem prethodnih inspekcija. Osim toga, proveli smo inspekcije u Frontexu i Europskom parlamentu te ciljanu inspekciju o zdravstvenim podacima u Europskoj komisiji i Vijeću.

Savjetovanje o administrativnim mjerama

EDPS izdaje mišljenja o pitanjima zaštite podataka, i to na zahtjev određene institucije EU-a ili na vlastitu inicijativu. EDPS može dati mišljenje o određenoj odluci ili bilo kojem drugom administrativnom aktu **opće primjene** koji se odnosi na obradu osobnih podataka koju provodi dotična institucija EU-a (članak 28. stavak 1.). EDPS može pružati savjete i u slučajevima koji uključuju **konkretne aktivnosti ili pitanja u vezi s obradom podataka** u pogledu tumačenja Uredbe (članak 46. točka (d)).

¹ Kada EDPS zaprimi obavijest, a postupak obrade nije obuhvaćen člankom 27., on svezjedno može izdati preporuke.

Na upravljanje aktivnostima savjetovanja primjenjuje se načelo **odgovornosti**. Institucije EU-a najprije trebaju tražiti interni savjet svojeg službenika za zaštitu podataka i stoga ga trebaju uključiti u osmišljavanje mjera koje imaju utjecaj na pravo na zaštitu podataka. Ako službenik za zaštitu podataka ne može pružiti odgovarajuće rješenje, EDPS može pružiti savjet. Savjetovanje mora biti povezano s **novim** ili **složenim** pitanjima (koja prethodno nisu prepoznata i u vezi s kojima ne postoji doktrina ili jasna definicija određenih koncepata u Uredbi).

U 2014. održali smo 48 savjetovanja o administrativnim mjerama. Ispitana su razna pitanja, a o nekima je izvješteno u cjelovitoj verziji ovog izvješća.

Smjernice o zaštiti podataka

U veljači 2014. objavili smo **smjernice o pravima pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka**.

Sadržaj smjernica temelji se na EDPS-ovim stajalištima u području prava subjekata podataka, koja su predstavljena u serijama EDPS-ovih mišljenja o aktivnostima obrade podataka u EU-u. Smjernice sadrže opis naših stajališta i preporuka o bitnim načelima Uredbe 45/2001 i pružaju informacije o trenutačnim najboljim praksama i drugim važnim pitanjima. Primjerice, u njima se ističe važnost šireg poimanja koncepta osobnih podataka sukladno Uredbi, prema kojoj se osobni podaci ne odnose samo na ime određenog pojedinca nego na mnogo više od toga.

Dana 14. srpnja 2014. donijeli smo **dokument o stajalištu o prijenosu podataka** osmišljen kako bi se institucijama i tijelima EU-a pružile smjernice o tome kako tumačiti i primjenjivati pravila utvrđena u Uredbi (EZ) br. 45/2001 pri međunarodnom prijenosu osobnih podataka.

Naše su smjernice uglavnom usmjerene na metodološke analize koje institucije i tijela EU-a trebaju provesti prije prenošenja osobnih podataka trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama.

Navedeni su primjeri kako bi se **kontrolorima podataka** i **službenicima za zaštitu podataka** olakšala primjena tih pravila, kao i kontrolni popis s koracima koje je potrebno poduzeti prilikom primjene članka 9. Uredbe 45/2001. Dokument također sadržava važne informacije o nadzornoj

i provedbenoj ulozi EDPS-a u kontekstu prijenosa podataka.

U prosincu 2014. objavili smo **smjernice o prikupljanju, obradi i objavi osobnih podataka s obzirom na izjave koje se odnose na rješavanje pitanja sukoba interesa u institucijama i tijelima EU-a**. Smjernice pružaju institucijama i tijelima EU-a praktične upute o poštovanju pravila o zaštiti podataka i pronalaženju ravnoteže između javnog interesa za transparentnošću i prava pojedinaca na privatnost i zaštitu podataka. Pronalaženje te ravnoteže može ojačati napore koje institucije poduzimaju kako bi osnažile povjerenje javnosti i svih onih koji rade za njih.

U okviru nastojanja da institucije EU-a imaju veću odgovornost voljni smo pružiti **obuku i smjernice** službenicima i koordinatorima za zaštitu podataka te kontrolorima kako bi mogli bolje razumjeti načela zaštite podataka i svoje moguće obveze.

Na Europski dan zaštite osobnih podataka 28. siječnja 2014. sudjelovali smo na sastanku koordinatora za zaštitu podataka pri Europskoj komisiji i održali govor o Uredbi (EZ) 45/2001 u kontekstu trenutačne reforme općeg okvira za zaštitu podataka. To je bila prilika da s koordinatorima za zaštitu podataka razmotrimo posebnosti Uredbe kao instrumenta javne službe EU-a te moguća poboljšanja koja bi bila dobrodošla u reviziji tog instrumenta.

Dana 13. lipnja 2014. organizirali smo opću obuku za službenike za zaštitu podataka iz institucija i tijela EU-a u kojoj smo se usredotočili na način ispunjavanja obrasca za obavijesti.

Na zahtjev smo također osigurali posebnu obuku za osoblje nekih agencija (FRONTEX) ili za njihove službenike za zaštitu podataka (ECDC, EUISS, EIF) te jednu obuku za polaznike obuke iz Vijeća, Odbora regija i Europskog gospodarskog i socijalnog odbora.

U lipnju i prosincu 2014. održali smo prezentacije na tečajevima za obuku u organizaciji Europskog instituta za javnu upravu (EIPA) u Maastrichtu, na kojima su sudjelovali službenici i koordinatori za zaštitu podataka te kontrolori. Razgovarali smo o posebnostima Uredbe (EZ) 45/2001, EDPS-ovoj ulozi u kontekstu naših nadzornih i provedbenih aktivnosti te smo predstavili dvije studije slučaja, jednu o međunarodnom prijenosu osobnih podataka, a drugu o pravu na pristup u kontekstu pritužbi.

POLITIKA I SAVJETOVANJE

EDPS savjetuje institucije i tijela Europske unije o pitanjima zaštite podataka u širokom rasponu područja donošenja politika. Savjetodavna uloga podrazumijeva iznošenje prijedloga za nove zakone te druge inicijative koje mogu utjecati na zaštitu osobnih podataka u EU-u. Obično su ti prijedlozi u obliku službenih mišljenja, no EDPS može također pružiti smjernice u obliku primjedbi ili dokumenata o politikama.

Naš strateški cilj

Zajamčiti da je zakonodavac EU-a (Komisija, Parlament i Vijeće) svjestan zahtjeva u pogledu zaštite podataka te da pitanje zaštite podataka uključuje u nove zakone.

Prioriteti u 2014.

Što se tiče konkretnih inicijativa, u svojem „inventaru“ za 2014. predvidjeli smo pet ključnih područja od strateške važnosti za zaštitu podataka. U nastavku slijedi sažeti opis našeg rada u okviru tih područja pod sljedećim naslovima (detaljniji opis dostupan je u cjelovitom izvješću).

- Ususret novom pravnom okviru za zaštitu podataka
- Ponovna izgradnja povjerenja u globalne tokove podataka nakon uvođenja PRISM-a
- Inicijative za poticanje gospodarskog rasta i Digitalni program
- Daljnji razvoj u području slobode, sigurnosti i pravde
- Reforma financijskog sektora

Ususret novom pravnom okviru za zaštitu podataka: je li cilj na vidiku?

Reformiranje okvira za zaštitu podataka predstavljalo je jedan od najvećih i najsloženijih izazova za zakonodavce u EU-u posljednjih godina. Na nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj razini postoji veliko zanimanje za daljnji razvoj

dvaju nacrtu prijedloga: za Opću uredbu o zaštiti podataka i Direktivu o osobnim podacima koji se obrađuju u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenopravnih sankcija. EDPS je nastavio blisko surađivati s Parlamentom, Vijećem i Komisijom tijekom ključnih pregovora koji su se vodili u 2014.

Ponovna izgradnja povjerenja u globalne tokove podataka nakon uvođenja PRISM-a

Jasno je da masovan nadzor građana EU-a, otkriven 2013., koji provode obavještajne agencije i agencije za provedbu zakona zanemaruje prava pojedinaca na privatnost i zaštitu osobnih podataka. U listopadu 2013. EDPS se osvrnuo na javno saslušanje Odbora za građanske slobode Europskog parlamenta, ističući ozbiljnu zabrinutost i potrebu za time da EU uspostavi kontrolu u pogledu naše privatnosti. Tu smo poruku razvili u svojem Mišljenju od 20. veljače 2014. o komunikaciji Komisije upućenoj Europskom parlamentu i Vijeću pod nazivom „Ponovna izgradnja povjerenja u protok podataka između EU-a i SAD-a“. Izrazili smo svoju potporu zakonu o privatnosti u Sjedinjenim Američkim Državama i pozvali na promicanje međunarodnih standarda u pogledu privatnosti, uz hitro usvajanje reformi okvira o zaštiti podataka u EU-u.

Inicijative za poticanje gospodarskog rasta i Digitalni program

EDPS se na konstruktivan način angažirao oko širokog raspona kretanja u području donošenja politika, što je uključivalo razna područja, od konkurentnosti i zaštite potrošača, upravljanja internetom, funkcioniranja unutarnjeg tržišta i jedinstvenog digitalnog tržišta do carine i poljoprivrede. Pomno smo pratili i kretanja u vezi sa sporazumom o američkim načelima privatnosti („*Safe Harbour agreement*“) i pregovorima Komisije o novim trgovinskim sporazumima (kao što su TTIP i TISA) u pogledu njihova mogućeg utjecaja na pitanja privatnosti i zaštite podataka.

Daljnji razvoj u području slobode, sigurnosti i pravde

Osim što je razmatrala brojne konkretne inicijative, primjerice o budućnosti Europolu i Eurojusta te uspostavi ureda javnog tužitelja, nadzoru nad oružjem i zamrzavanju imovinskih sredstava, Europska unija procijenila je u 2014. svoj napredak prema stvaranju područja slobode, sigurnosti i pravde. Mi smo nastavili aktivno pridonositi oblikovanju tih opsežnih planova.

Reforma financijskog sektora

EDPS razvija stručna znanja o načinu uvođenja standarda o zaštiti podataka u oblikovanje i provedbu propisa o financijskim uslugama. Izdali smo prvi skup smjernica za taj sektor te smo pružili savjete o konkretnim predloženim mjerama u području prava dioničara, otpornosti bankovnog sustava i transparentnosti u financijskim transakcijama vrijednosnim papirima.

SURADNJA

EDPS surađuje s drugim tijelima za zaštitu podataka radi promicanja dosljednosti u području zaštite podataka diljem Europe. Ta suradnička uloga također uključuje suradnju s nadzornim tijelima osnovanima u skladu s nekadašnjim „trećim stupom“ EU-a te u kontekstu opsežnih IT sustava.

Naš strateški cilj

Unaprijediti dobru suradnju s nadležnim tijelima za zaštitu podataka, osobito s radnom skupinom iz članka 29., kako bi se zajamčila veća dosljednost u području zaštite podataka u EU-u.

U 2014. nastavili smo aktivno pridonositi aktivnostima **radne skupine iz članka 29.** kako bi se zajamčila veća dosljednost u području zaštite podataka u EU-u.

Kao njezin član, EDPS pridonosi aktivnostima skupine tako što preuzima dio njezina rada koji otprilike odgovara opsegu rada koji preuzima veće nadležno tijelo za zaštitu podataka. Međutim, ta se uključenost temelji na selektivnom pristupu i usredotočenosti na to da svoj doprinos dajemo u onim područjima u kojima pružamo dodanu vrijednost, a posebno usredotočujući se na stajališta iz perspektive EU-a, primjerice davanjem mišljenja radne skupine o zakonitim interesima ili mišljenja o otvorenim podacima. Blisko smo surađivali i u vezi s mišljenjem o uzimanju otisaka prstiju preko uređaja na daljinu i „internetu stvari“ (engl. *internet of things*).

Područje od rastuće važnosti izravna je suradnja s nacionalnim vlastima u kontekstu razvoja opsežnih međunarodnih baza podataka kao što su EURODAC, Vizni informacijski sustav (VIS) Schengenski informacijski sustav II (SIS II) ili Carinski informacijski sustav (CIS), koje zahtijevaju koordinirani pristup nadzoru. Ta je suradnja dopuna našem nadzornom radu u tom području, ali i zasebna aktivnost (vidi 2. poglavlje). U 2014., kao i u 2013., osigurali smo tajništvo za novu skupinu za koordinaciju nadzora sustava SIS II te smo predsjedali skupinama za koordinaciju nadzora za sustave EURODAC, VIS i CIS. Naša je uloga uključivala:

- odgovarajuće planiranje pravodobne dodjele financijskih i ljudskih resursa;

- koordinaciju sastanaka skupina;
- izradu i distribuciju bitnih dokumenata;
- suradnju s članovima skupina između sastanaka radi pripreme rada.

EDPS je sudjelovao na **Europskoj konferenciji nadležnih tijela za zaštitu podataka** održanoj u Strasbourgu 5. lipnja 2014., koju su zajednički organizirali Vijeće Europe i francuska Nacionalna komisija za informatiku i slobodu (Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés (CNIL)).

Ta se konferencija bavila načinima na koje nadležna tijela za zaštitu podataka mogu bolje surađivati u kontekstu globalizacije. Na konferenciji je donesena rezolucija kojom se Vijeće Europe poziva da u kontekstu trenutnog razmatranja modernizacije Konvencije 108 o zaštiti osoba glede automatske obrade osobnih podataka osnaži zaštitu prava pojedinaca, a posebno uspostavom neovisnih nadzornih tijela koja bi mogla učinkovito djelovati i surađivati.

Međunarodna konferencija u 2014. održana je u organizaciji mauricijskog ureda za zaštitu podataka od 12. do 16. listopada.

Dnevni je red uključivao nekoliko tema, uključujući: privatnost i zaštitu podataka u svijetu u razvoju, stvaranje jedinstvenog mjesta za pružanje usluga: centralizacija nasuprot neposrednosti, pitanje nadzora nasuprot nadzoru podataka, privatnost u digitalno doba u kontekstu Rezolucije Opće skupštine UN-a, e-zdravlje u kontekstu zaštite podataka, etika, temeljna prava u kontekstu velike količine podataka i neutralnost na mreži u kontekstu zaštite podataka. Nadzornik se uključio u radionicu o odgovornosti te u stručnu raspravu o „privatnosti bez teritorijalnih ograničenja“, a direktor je u raspravi govorio o neutralnosti na mreži.

Važno postignuće te konferencije bilo je donošenje **dogovora i rezolucije o međunarodnoj provedbenoj suradnji** na zatvorenoj sjednici nadležnih tijela za zaštitu podataka (13. i 14. listopada). O tom se projektu godinama raspravljalo, a mi smo aktivno podupirali pregovore. Zbog brzog razvoja tehnologija kao što su računarstvo u oblaku, informatički skupovi velikih količina podataka

i „internet stvari“ (IOT), ističe se potreba za uspostavom okvira koji bi nadležnim tijelima za zaštitu podataka omogućio prekograničnu suradnju.

Na zatvorenoj sjednici nadzornik je također održao prezentaciju o [inicijativi IPEN](#), koja je izazvala veliko zanimanje.

Nastavili smo sudjelovati na ključnim sastancima ili pružati informacije o bitnim dokumentima u raspravama u okviru Vijeća Europe (u savjetodavnim odborima za Konvenciju 108

i Konvenciju o kibernetičkom kriminalu) OECD-a, APEC-a, GPEN-a, Frankofone udruge tijela za zaštitu osobnih podataka (AFAPDP), međunarodne radne skupine za zaštitu podataka u telekomunikacijama (Berlinska skupina) i međunarodne konferencije povjerenika za zaštitu podataka i privatnost.

Također nastojimo, kada je potrebno i moguće, pratiti razvojna kretanja u području zaštite podatka u zemljama izvan EU-a i politike o privatnosti u međunarodnim organizacijama kao što je UNHCR te pružati savjete i primjedbe u tom pogledu.

SUDSKI SLUČAJEVI

Sud Europske unije priznao je pravo EDPS-a na interveniranje pred sudom u predmetima o zapisima imena putnika (PNR) (predmeti C-317/04 i C-318/04; sudski nalozi od 17. ožujka 2005.). Sud je prihvatio pravo na interveniranje na osnovi drugog podstavka članka 41. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 u skladu s kojim je nadzornik odgovoran „za savjetovanje institucija i tijela Zajednice te subjekata podataka o svim pitanjima koja se tiču obrade osobnih podataka“. Ova savjetodavna zadaća ne obuhvaća samo obrade osobnih podataka koje provode te institucije ili tijela. Ovlasti priznate EDPS-u Sud je protumačio pozivajući se na članak 47. Uredbe u kontekstu svrhe članka 41.

U 2014. EDPS je intervenirao u nekoliko predmeta pred sudom:

- predmet T-115/13 – Dennekamp protiv Parlamenta (transparentnost/pristup dokumentima)

- predmet T-343/13 – CN protiv Parlamenta (objava osjetljivih osobnih podataka na internetskoj stranici)
- predmet C-615/13 P – ClientEarth/PAN Europe (tumačenje koncepta osobnih podataka u kontekstu transparentnosti/pristupa dokumentima i sukladnosti s člankom 8. točkom (b) Uredbe 45/2001 te razlike između temeljnog prava na privatnost i temeljnog prava na zaštitu osobnih podataka)

U skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001, postupak protiv EDPS-a moguće je pokrenuti na Sudu Europske unije CJEU (članak 32.). Primjerice, na EDPS-ove odluke u pritužbenim predmetima (vidi 2. poglavlje) može se uložiti žalba pred Sudom Europske unije. Dosad su tri pritužbe bile predmetom postupka na Sudu. Sve tri su se pokazale neuspješnima.

PRISTUP DOKUMENTIMA / TRANSPARENTNOST

Kao institucija EU-a, i u skladu sa svojim Poslovníkom, EDPS također podliježe Uredbi o javnom pristupu dokumentima iz 2001. Broj zahtjeva za javnim pristupom dokumentima koje posjeduje EDPS postupno se povećavao tijekom godina. Tijekom 2013. taj se broj udvostručio, s 12 na 24 zahtjeva. U 2014. rješavali smo 18 zahtjeva, od kojih su četiri bila potvrdni zahtjevi na naše prvotne odgovore.

Sve veći broj slučajeva kojima se bavimo u tom području upućuje na potrebu za detaljnijim

smjernicama o praktičnoj provedbi Uredbe o javnom pristupu dokumentima. Trenutačno radimo na konsolidaciji metodologije za postupanje s odgovorima u skladu s najnovijom praksom u tom području. U 2015. namjeravamo institucijama i tijelima EU-a pružati praktične savjete o pronalaženju ravnoteže u pogledu transparentnosti i potrebe za zaštitom osobnih podataka u svjetlu presude Suda u predmetu *Bavarian Lager*.

TEHNOLOGIJA PRAĆENJA

U 2014. nastavili smo, prikupljanjem i analizom informacija prema potrebi, s procjenom rizika koje nove tehnologije predstavljaju u pogledu privatnosti. Također smo kontrolorima pružili smjernice o tehničkim aspektima usklađenosti sa zaštitom podataka, i to na brojne načine. Sažeti opis nekih od tih aktivnosti tek slijedi, no više informacija o tome dostupno je u cjelovitoj verziji ovog izvješća te u EDPS-ovim [biltenima](#).

Sve veći broj uređaja (primjerice nosivih uređaja ili automobilskih uređaja) opremljen je sučeljima koja omogućuju prijenos prikupljenih podataka.

Postoji zabrinutost u pogledu toga da sigurnosni sustavi ne idu ukorak sa sve intenzivnijim prikupljanjima i prijenosima osobnih podataka. U 2014. uočen je i sve veći broj ozbiljnih sigurnosnih nedostataka otkrivenih u široko rasprostranjenim sustavima. Otkriveno je da neki od najpopularnijih mobilnih uređaja pokazuju ranjivost u vezi s presretanjem navodno šifriranih komunikacijskih podataka. Otkriveno je također da određeni dio koda koji postoji u mnogim Linuxovim sustavima ima nedostatak koji napadačima omogućuje zaobilaznje sigurnosne zaštite. Određena ranjivost otkrivena je i u operativnim sustavima pametnih telefona. Utvrđeno je da čip za upravljanje komunikacijom na mreži može zaobići sva ograničenja koja štite „pametni“ dio telefona i omogućiti pristup svim informacijama pohranjenima u pametnom telefonu.

U 2014. broj sigurnosnih nedostataka u sustavima široke uporabe pobudio je veliko zanimanje. Nekim od otkrivenih ranjivosti dana su imena poput Heartbleed, Gotofail i Poodle. Pogreška u programu nazvana Heartbleed² otkrivena je u sustavu OpenSSL, popularnom alatu za šifriranje za internetsku komunikaciju. Heartbleed omogućuje čitanje podataka i pristup podacima koji trebaju biti zaštićeni.

Čini se da su se mnogi popularni internetski servisi pokazali ranjivima te da su poduzete potrebne mjere kako bi se brzo ispravila pogreška u programu tih sustava. Europske su institucije također zaštitile svoje servisne sustave. Korisnicima servisa s utvrđenim nedostacima

savjetovalo se da promjene svoje lozinke te su zamijenjeni certifikati koji se upotrebljavaju za šifriranje internetskog prometa među pogođenim internetskim stranicama. Ipak, unatoč svim tim mjerama, moguće je da postoje poslužitelji koji još nisu ažurirani i koji stoga i dalje upotrebljavaju programsku opremu s nedostacima.

U 2014. uspostavljen je EDPS-ov IT laboratorij s opremom i alatima koji se mogu upotrebljavati za pristup postavkama privatnosti određenih proizvoda ili sustava koji se upotrebljavaju u području našeg nadzornog rada.

IT laboratorij sada je spreman za uporabu i bit će dopunjen mobilnim IT alatom radi osiguravanja provedbe demonstracija na licu mjesta, obavljanja pokusa i/ili tehničkih ispitivanja na licu mjesta u kontekstu inspekcija i revizija.

U 2014. pokrenuli smo Mrežu za inženjerska rješenja u pogledu privatnosti na internetu (Internet Privacy Engineering Network (IPEN) u suradnji s nacionalnim tijelima za zaštitu podataka te razvojnim programerima i istraživačima iz industrijskog sektora, akademskih krugova i civilnog društva. Cilj te inicijative razvoj je inženjerskih praksi koje uključuju pitanja privatnosti te poticanje inženjera na to da u internetske standarde, usluge i aplikacije ugrađuju mehanizme zaštite privatnosti.

Prva IPEN-ova [radionica](#), održana 26. rujna 2014. u Berlinu, osmišljena je kako bi uz praktičan pristup utvrdila nedostatke u pogledu zaštite privatnosti u postojećim tehnologijama i razvila korisna rješenja.

Nakon uspjeha prve radionice inicijativa IPEN sada je usmjerena na razvoj i bavljenje prepoznatim projektima. U okviru inicijative IPEN nastavit će se istraživati načini razvoja tehnologija koje štite privatnost te će se nastaviti nastojanja da privatnost postane stavka od ključne važnosti za razvojne programere u IT sektoru.

U studenome 2014., u okviru pružanja savjeta zakonodavcu EU-a, pružili smo pregled primjenjivog okvira za zaštitu podataka u EU-u te smo u okviru rasprave radne skupine za upravljanje i privatnost Europske komisije o razvoju kooperativnih inteligentnih transportnih sustava

2 CVE-2014-0160.

(C-ITS) iznijeli bitne elemente reforme. Aspekti privatnosti od velike su važnosti u razvoju sustava C-ITS jer bi se podaci koje bi ti sustavi sadržavali mogli upotrebljavati za profiliranje ili praćenje. U 2015. nastavit ćemo razvijati tu inicijativu.

Kako bismo dodatno izgradili svoje kapacitete za pružanje savjeta kontrolorima o tehničkim mjerama radi učinkovite ugradnje IT sustava za zaštitu podataka, razvijamo smjernice za konkretna IT područja. Smjernice će biti dostupne tijekom 2015.

U 2012. uvidjeli smo da sustav u potpunosti blokira pristup na određene internetske stranice EU-a s mreže Tor. Iako su te restriktivne mjere opravdane zabrinutošću za sigurnost mreže, istaknuli smo da regulatorni okvir EU-a izričito priznaje anonimnu komunikaciju te da je potrebno propisno procijeniti nužnost i razmjernost tih mjera. Nakon toga ponovno je preispitana mjerodavna sigurnosna politika te sustav više ne blokira mrežu Tor, na dobrobit građana europskih i drugih zemalja koji

žele ili imaju potrebu zaštititi svoju privatnost pri pretraživanju interneta.

Naša stručna znanja o tehnologijama i informatičkoj politici imaju vrijednu ulogu u EDPS-ovoj zadaći suradnje s nadležnim tijelima za zaštitu podataka. U 2014. sudjelovali smo u radu nekoliko radnih i operativnih skupina ili na sastancima podskupina. Posjetili smo također agenciju eu-LISA u Tallinnu, Europsku agenciju za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde, radi podizanja svijesti o pitanjima u vezi sa zaštitom podataka i pokretanja rasprave o IT-u i upravljanju IT sigurnosti sustava. Taj posjet nije bio u vezi s inspekcijom operativnog centra agencije eu-LISA u Strasbourgu koju smo počeli provoditi krajem 2014. kako bismo provjerili sigurnost i operativno upravljanje sustava.

Između ostaloga, pridonijeli smo također naporima Komisije u vezi s pametnim brojilima i mrežama te razvojem pristupa u pogledu uporabe računarstva u oblaku u javnoj upravi.

GLAVNI CILJEVI ZA 2015.

Za 2015. odabrani su sljedeći ciljevi u okviru Strategije 2015. – 2019. O rezultatima će biti izvješteno 2016.

Nadzor i provedba

U 2015. nastaviti ćemo promicati načelo odgovornosti tijela EU-a prilikom obrade osobnih podataka.

- **Knjižnica iskustva**
Oslanjajući se na desetogodišnje iskustvo u primjeni Uredbe 45/2001, razviti ćemo interni repozitorij svoje sudske prakse kako bismo osigurali da naše dragocjeno iskustvo bude katalogizirano;
- **Uredba 45/2001**
Oslanjajući se na to veliko iskustvo, surađivati ćemo s Europskim parlamentom, Vijećem i Komisijom kako bismo zajamčili da se postojeća pravila utvrđena u Uredbi 45/2001 usklade s Općom uredbom o zaštiti podataka.
- **Obuka i međudjelovanje**
Nastaviti ćemo pružati obuku i smjernice tijelima EU-a u pogledu najboljih praksi poštovanja pravila o zaštiti podataka, usmjeravajući svoje napore na one vrste obrade podataka koje predstavljaju najveći rizik za pojedince. Nastaviti ćemo blisko surađivati s tijelima EU-a pružajući im bitna stručna znanja i savjete, što će nam zauzvrat pomoći u obogaćivanju praktičnih znanja o stvarnim slučajevima.
- **Službenici za zaštitu podataka**
Nastaviti ćemo, u bliskoj suradnji sa službenicima za zaštitu podataka, podupirati institucije EU-a u nastojanjima da nadiđu pristup koji se temelji samo na pitanjima usklađenosti te donesu pristup koji se temelji i na odgovornosti. Konkretno, surađivati ćemo s njima kako bismo razvili načine provjere učinaka podataka u pogledu privatnosti i sustav obavješćivanja u kršenju zakona u području obrade podataka.
- **Koordinirani nadzor**
Nastaviti ćemo nadzirati opsežne IT sustave u bliskoj suradnji s nacionalnim tijelima za zaštitu podataka;

- **Inspekcije**

Unaprijediti ćemo metodologiju rada za potrebe inspekcija i posjeta, a posebno ćemo se usredotočiti na izradu jednostavnije metode za provjeru IT sustava.

Politika i savjetovanje

U pogledu ispunjavanja ciljeva iz EDPS-ove Strategije 2015. – 2019., prepoznali smo pet ključnih područja na koje ćemo usredotočiti svoj rad u pogledu donošenja politika i savjetovanja u 2015.:

- **Velike količine podataka i jedinstveno digitalno tržište**
Predstaviti ćemo viziju načina na koji EU treba zajamčiti pojedincima korisničku kontrolu i uživanje u pogodnostima velike količine podataka te načina koji će zajamčiti da su organizacije i tvrtke transparentne i odgovorne u obradama osobnih podataka za koje su nadležne. Sudjelovati ćemo na događajima i u raspravama regulatornih tijela te detaljno govoriti o dinamičnim raspravama poticanima našim preliminarnim mišljenjima o zakonu o konkurentnosti, zaštiti potrošača te privatnosti i digitalnoj ekonomiji.
- **Dovršetak reforme okvira za zaštitu podataka**
Prije ljeta 2015. predstaviti ćemo kratak pregled politike namijenjen institucijama u svrhu informiranja i pružanja pomoći u pronalaženju praktičnih i prilagodljivih rješenja tijekom nadolazećeg trijaloga o Općoj uredbi o zaštiti podataka i Direktivi o zaštiti podataka u suradnji u provedbi zakona. Također, usredotočit ćemo se na provedbu novih pravila u suradnji s nacionalnim nadzornim tijelima. Konkretno, pomoći ćemo u pripremama za neometanu uspostavu novog Europskog odbora za zaštitu podataka, ne dovodeći u pitanje buduće odluke suzakonodavaca o organizaciji tajništva Odbora. Angažirati ćemo se u ranim fazama rasprava o politikama u vezi s izradom provedbenog zakonodavstva ili onog za konkretne sektore, primjerice u pogledu prijedloga reforme Direktive 2002/58/EZ.

- **Međunarodni sporazumi**

Proaktivno ćemo surađivati s institucijama EU-a kako bismo zajamčili da se u pregovorima o međunarodnim sporazumima o trgovini i provedbi zakona – kao što su TTIP, TISA i sporazum o američkim načelima privatnosti („*Safe Harbour agreement*“) te u pogledu očekivane automatske obnove sporazuma TFTP sa SAD-om – vodi računa o tome da se načela zaštite podataka propisno i dosljedno uzimaju u obzir. Prema potrebi, također ćemo ponuditi svoja stručna znanja i pomoć u praćenju postojećih sporazuma, kao što su dvostrani sporazumi o PNR-u.

- **Usmjeravanje tvorca politika u sektoru unutarnjih poslova**

U suradnji sa stručnjacima iz Komisije planiramo pripremiti smjernice o uključivanju pravila i načela o zaštiti podataka u prijedloge i politike o unutarnjoj sigurnosti, upravljanju granicama i migraciji. Novi europski program o sigurnosti treba uključivati veću usklađenost različitih zakona o zaštiti podataka u ovom području i veću sustavnost u nadzoru opsežnih IT sustava. U pogledu konkretnih mjera, primjerice u pogledu direktive EU-a o PNR-u i paketa „Pametne granice“ o kojima se trenutačno vode rasprave, institucijama smo ponudili suradnju u pronalaženju načina da se zadiranje u prava na privatnost i zaštitu podataka velikog broja potencijalno ugroženih pojedinaca svede na najmanju moguću mjeru. Iznijet ćemo svoje savjete o najnovijoj sudskoj praksi, osobito u pogledu presude Suda Europske unije o Direktivi o zadržavanju podataka u slučaju tvrtke Digital Rights Ireland. Pripremit ćemo i okvirni dokument o razvoju koncepata nužnosti i razmjernosti, osobito u svjetlu najnovije sudske prakse, i o tome kako se ti koncepti trebaju primjenjivati u prijedlozima koji imaju utjecaj na zaštitu podataka.

- **Usuglašene radne metode u radu s institucijama i tijelima EU-a**

Kako je najavljeno u našem dokumentu o politikama, nastojat ćemo dogovoriti učinkovite načine suradnje s institucijama u obavljanju naše savjetodavne uloge i uloge pružanja političkih smjernica, prema potrebi s pomoću memoranduma o razumijevanju. Tražit ćemo povratne informacije o tome koliko su naši savjeti korisni. To će se nadograditi na nedavno uspostavljenu blisku suradnju s talijanskim predsjedništvom u pogledu nacrtu direktive

o automatskoj razmjeni informacija o bankovnim računima među tijelima nadležnima za porezna pitanja. Nastavit ćemo također blisko surađivati s Agencijom Europske unije za temeljna prava o pitanjima od zajedničkog interesa.

Suradnja

Naš je cilj da Europska unija govori jedinstvenim glasom o pitanjima privatnosti i zaštite podataka. Stoga će pokretačka okosnica naše strategije biti bliska suradnja sa srodnim nadležnim tijelima za zaštitu podataka.

- **Koordinirani nadzor**

Naš prioritet i dalje će biti učinkovito i dosljedno pružanje pomoći i potpore u koordiniranom nadzoru sustava CIS, EURODAC, IMI, SIS II i VIS. Cilj nam je prijeći na konsolidiraniji i učinkovitiji upravljački model za sustave u okviru nekadašnjeg „trećeg stupa“.

- **Radna skupina iz članka 29.**

Blisko ćemo surađivati s radnom skupinom iz članka 29., i to ne samo kako bismo zajamčili neometan prelazak na EDPB nego kako bismo također pružali pomoć i doprinos u razvoju mišljenja o politikama u podskupinama i na plenarnim sastancima, prema potrebi u svojstvu izvjestitelja, te u operativnom nadzoru agencija EU-a i IT sustava.

- **Zemlje izvan EU-a i međunarodne organizacije**

Promicat ćemo globalnu suradnju s tijelima nadležnima za zaštitu podataka i privatnosti u cilju prepoznavanja tehničkih i regulatornih odgovora na ključne izazove u području zaštite podataka, kao što su stvaranje velike količine podataka, „internet stvari“ i masovan nadzor. U cijelosti ćemo se uključiti i u rasprave o zaštiti podataka i privatnosti na međunarodnim forumima koji uključuju Vijeće Europe i OECD.

Informacijska politika

- **Zaštita podataka postaje digitalna**

Jedna od naših ključnih aktivnosti za postizanje ovoga strateškog cilja bit će poboljšanje naše suradnje s dionicima, a posebno s tehničkom zajednicom, kako bi se izgradila snažnija međudisciplinarna suradnja u području zaštite podataka u pogledu izvedbe i početnih postavki.

- **Mreža za inženjerska rješenja u pogledu privatnosti na internetu**

I dalje ćemo biti usredotočeni na pitanja zaštite podataka i privatnosti iz inženjerske perspektive. Kako IPEN uključuje tehnološke stručnjake iz nadležnih tijela za zaštitu podataka, industrijskog sektora, akademske zajednice i civilnog društva, po čemu se ta mreža razlikuje od drugih mreža, naponi u okviru te inicijative usmjereni su na praktična pitanja. U 2015. mreža će se proširiti te će nastaviti djelovati u skladu s aktivnostima započetima 2014.

- **Praćenje tehnologija**

Naše aktivnosti praćenja tehnologija postat će vidljivije i dostupne drugim dionicima u svrhu informiranja. Osim što ćemo obavještavati o svojim aktivnostima i surađivati s nadležnim tijelima za zaštitu podataka te tehnološki usmjerenim stručnim skupinama na razini EU-a, omogućit ćemo javni pristup našim izvješćima.

- **Smjernice o tehnologijama u kontekstu zaštite podataka**

U cilju promicanja kulture zaštite podataka u institucijama EU-a koje nadzire EDPS, u 2015. dovršit ćemo pripremu smjernica za konkretna tehnička područja kao što su mobilni uređaji, internetski servisi i računarstvo u oblaku, koje će biti dopunjene smjernicama o određenim posebnim područjima kao što je upravljanje rizicima.

- **IT sigurnost**

Upravljanje IT sigurnosti postalo je tijekom godina područje od sve veće važnosti. Nastavit ćemo razvijati svoja stručna znanja o IT sigurnosti i sustavnoj primjeni tih znanja, i to kao nadzorno tijelo u svojim inspekcijskim i revizijskim aktivnostima te kao partner u svojoj suradnji sa zajednicom koja djeluje u području IT sigurnosti, s posebnom usredotočenošću na institucije EU-a.

Druga područja

Informacije i komunikacija

Godina 2015. jest godina promjena za EDPS. Nakon početka novog mandata i nove strategije prevladava atmosfera očekivanja i sagledavanja ciljeva koji se mogu postići u sljedećih pet godina. Kao posljedica toga, u planu je provedba nekoliko velikih projekata u području informacija i komunikacije. Među ostalima, to su sljedeći projekti:

- **Novi vizualni identitet**

Jedan od značajnih projekata predviđenih u 2015. bit će revizija našega vizualnog identiteta koja će uključivati novi logotip i grafički izgled. Promjena našega vizualnog identiteta zahtijeva i druge promjene jer je također potrebno ažurirati sve EDPS-ove komunikacijske materijale (kao što su promotivni materijali, publikacije, internetska stranica itd.). Stoga će to biti dugotrajan projekt jer ćemo nastaviti upotrebljavati postojeće materijale koje ćemo ažurirati kada oni više neće biti upotrebljivi ili kada uporaba tih materijala više neće biti izvediva.

- **Ažuriranje EDPS-ove internetske stranice**

Provest ćemo također veće tehničke nadogradnje na našoj internetskoj stranici, što ćemo iskoristiti za obnovu i poboljšanje izgleda stranice.

- **Jasan jezik**

Posljednjih nekoliko godina nastavili smo postizati velik napredak u pogledu našeg cilja uporabe jasnog jezika. Naš je najvažniji cilj promijeniti sliku o području zaštite podataka koja je pretjerano „pravnička“ i „tehnička“. To je naš prioritet i u 2015. te ćemo nastaviti upotrebljavati jednostavan jezik kako bismo tehnička pitanja učinili dostupnijima i navodit ćemo primjere s kojima se opća javnost može poistovjetiti.

Upravljanje resursima i profesionalizacija funkcije ljudskih potencijala

Početak novog mandata i nove strategije EDPS-a sa sobom nosi promjene koje će utjecati na rad ljudskih potencijala te dodatne pritiske na proračun koji je posljednjih godina sve manji zbog politike štednje.

- Što se tiče predviđenih promjena, vjerojatno donošenje nove Uredbe o zaštiti podataka koja će zamijeniti Direktivu 95/46/EZ može izravno utjecati na organizacijsku strukturu EDPS-a, a posebno ako se, kako je predviđeno u Komisijinu prijedlogu, EDPS-u povjeri zadaća osiguravanja tajništva novoga Europskog odbora za zaštitu podataka (EDPB-a). Kao rezultat toga, proračun za 2015. već uključuje novu Glavu III. naziva „EDPB“, a u drugoj polovici godine uspostaviti će se i operativna skupina EDPB-a.

- U 2015. izradit ćemo dva dokumenta o pronalaženju načina da se poveća odgovornost i etička dimenzija naše institucije – novi kodeks

ponašanja za tim nadzornika i pravilnik o javnom upozoravanju – oslanjajući se na preporuke Europske ombudsmanice.

U svojim nastojanjima da budemo reprezentativni u svojem djelovanju, blisko ćemo surađivati s EDPS-ovim službenicima za zaštitu podataka o procjeni utjecaja na privatnost i reviziji obavijesti o zaštiti podataka nakon stupanja na snagu novog Pravilnika o osoblju.

www.edps.europa.eu

Ured za publikacije

ISBN 978-92-9242-086-4

EDPS

EUROPSKI NADZORNİK ZA ZAŠTITU PODATAKA